

Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2018

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2018

I korta drag

Årets spannmålsskörd prognostiseras till 4,2 miljoner ton

Enligt Jordbruksverkets skördeprognos blir den totala spannmålsskörden 4,2 miljoner ton år 2018. Det är 29 % mindre än förra årets skörd och 25 % mindre än den genomsnittliga skörden för de fem senaste åren. Att totalskörden för spannmål förväntas bli mindre 2018 jämfört med 2017 förklaras av att hektarskördarna för samtliga spannmålsgrödor förväntas bli lägre i år samt att arealen spannmål som tröskas är mindre. Orsaken till de lägre hektarskördarna är främst den torra sommaren tillsammans med den sena våren. Även minskningen av arealen högvakastande höstsådda grödor på grund av den regniga hösten 2017 påverkar 2018 års spannmålsskörd negativt.

Mindre skörd av oljeväxter

Totalskörden av oljeväxter uppskattas bli 0,2 miljoner ton vilket är cirka 44 % mindre än förra året och 36 % mindre än genomsnittet för de fem senaste åren. Det senaste kalenderårets väder ses som den främsta orsaken till minskningen, men även att arealen för höstraps minskar med 12 %.

Metod för beräkning av prognos

Jordbruksverkets skördeprognos baseras på statistiska samband mellan tidigare års väderförhållanden och skördar. Den matematiska modellen ger därför en osäkrare prognos då väderförhållandena avviker mycket från det normala. Så har varit fallet år 2018 då temperaturen har varit högre och regnmängderna mindre än normalt under våren och sommaren 2018. År 2018 års modell har därför justerats med hjälp av modellens beräknade överskattning av enstaka tidigare torra och varma år.

Till detta kan läggas svårigheten att bedöma hur mycket mer areal som, jämfört med de planer jordbrukarna hade i våras, ensilerats till djurfoder och inte tröskats. Sammantaget bedöms därför osäkerheten i årets prognos vara betydligt större än normalt. Redovisning görs endast totalt för hela landet, eftersom regionala uppgifter är för osäkra för att redovisas.



Simon Lind, 036 – 15 63 42
statistik@jordbruksverket.se

Statistiken har producerats av Statens Jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4188 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 20 augusti 2018.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Joakim Stymne, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
<hr/>	
Totalskördar	3
Hektarskördar	5
Väder	6
Temperatur	7
Nederbörd	7
Fakta om statistiken	9
<hr/>	
Detta omfattar statistiken	9
Så görs statistiken	9
Prognosmetod	9
Skördens beroende av vädret	9
Statistikens tillförlitlighet	10
Felkällor	10
Föregående års prognoser	10
Bra att veta	12
Annan statistik	12
Elektronisk publicering	12
In English	13
<hr/>	
Summary	13
Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2018	13
Total production	13
Yield per hectare	13
List of terms	13

Statistiken med kommentarer

I detta Statistiska meddelande redovisas resultatet av skördeprognoser avseende spannmål och oljeväxter för år 2018. Preliminär skördestatistik för år 2018 kommer att redovisas på riksnivå i november och på länsnivå i december 2018. Slutliga skördeuppskattningar för 2018 redovisas våren 2019.

Jordbruksverket har utvecklat en prognosmetod för att uppskatta skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2018 samt arealer för 2018. Skörde-data som används är hektarskördar på länsnivå för aktuella grödor och väderdata är månadsmedelvärde för medeldygnstemperatur respektive månadsvärde för nederbörd från en väderstation per län.

De hektarskördar som modellen beräknar multipliceras sedan med de arealer för olika grödor som jordbrukarna angett i sin stödansökan i våras och en totalskörd kan då beräknas. Modellen säger inte något om kvaliteten på de grödor som skördas.

Modellen har emellertid visat sig ha problem att uppskatta hektarskördar när vädret avviker allt för mycket från normalvärden. 2018 års modell har därför justerats med hjälp av modellens beräknade överskattning av hektarskördarna enskilda tidigare torra och varma år.

Prognosen har även skrivits ned med hänsyn till ökade arealer ensilerad spannmål. Under sommaren har många företag med nötkreatur, hästar och får sett att vallskörden inte är tillräcklig för djurens behov. Det har bidragit till att spannmål som i våras var tänkt att tröskas istället har ensilerats till grovfoder. I prognosen uppskattar vi att 100 000 hektar spannmål mer än planerat ensileras istället för att tröskas. Denna minskning redovisas inte på enskilda grödor.

Skördeprognosen omfattar nio spannmålsgrödor: höstvetete, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, höstrågvete och vårrågvete samt fyra oljeväxtgrödor, höstraps, vårraps, höstrybs och vårrybs. För varje gröda prognostiseras en hektarskörd. Dessutom prognostiseras totalskördar för spannmål totalt och oljeväxter totalt. I tabellerna E och F i avsnittet Statistikens tillförlitlighet redovisas procentuella skillnaden mellan tidigare års skördeprognoser och slutliga skördar.

Sammantaget bedöms därför osäkerheten i årets prognos, speciellt för grödor med liten areal vara betydligt större än normalt. Redovisning görs endast totalt för hela landet, eftersom regionala uppgifter är för osäkra för att redovisas.

Totalskördar

Prognosen för den totala skörden av respektive gröda brukar beräknas genom att multiplicera den prognostiserade hektarsköörden med den totala grödarealen. De arealer som ligger till grund för prognosen är preliminära och hämtades från Jordbruksverkets administrativa stödregister den 8 augusti 2018 och avser all stödansökt grödareal vid tidpunkten. Den slutliga statistiken för skördeuppskattningarna avseende 2018, som publiceras våren 2019, baseras på de slutliga arealerna i JO 10 SM 1802 (Jordbruksmarkens användning 2018, slutlig statistik).

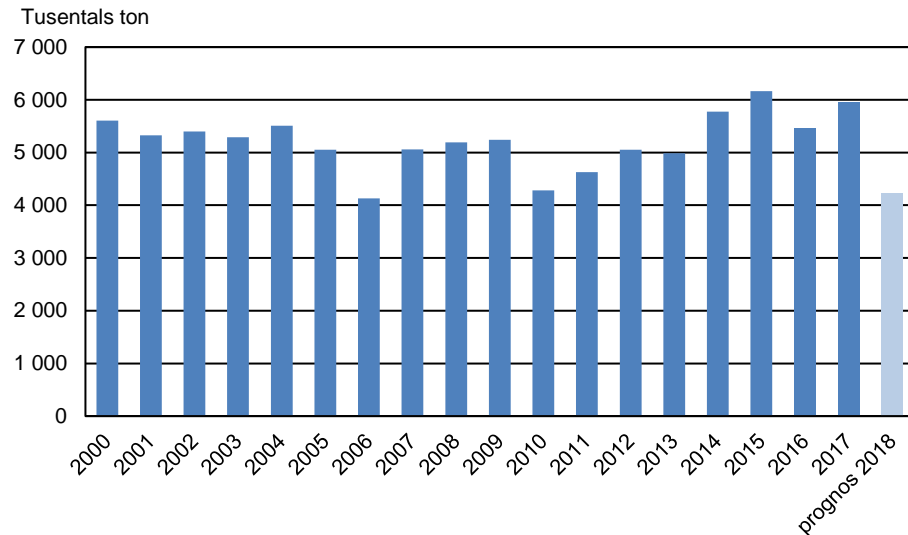
I årets beräkningar har spannmålsarealerna skrivits ned med 100 000 hektar ned utifrån en uppskattning att 100 000 hektar extra har ensilerats i stället för tröskats jämfört med tidigare år. Anledningen är att foderbrist och låg förväntad avkastning på spannmål har gjort att spannmål som i våras var planerat att tröskas istället har ensilerats. Det gör att totala skörden av spannmål minskar. Eftersom totalsköörden baseras på hektarskörd och areal minskas därmed totalsköörden.

Spannmålsskörden uppskattas till 4,2 miljoner ton

Årets spannmålsskörd förväntas bli den näst lägsta under 2000-talet medan oljeväxtskörden förväntas bli den lägsta sedan 2005.

I figur A visas den totala spannmålsskörden för åren 2000-2017 samt prognosen för 2018 som är 4,2 miljoner ton.

Figur A. Total spannmålsskörd 2000–2017 samt prognos för 2018



I tablå A redovisas prognoserna för totalskördar för 2018 gällande spannmålsgrödor och oljeväxter. Spannmålsskörden uppskattas bli 4,2 miljoner ton, vilket är en minskning med 29 % jämfört med förra året och 25 % jämfört med genomsnittsskörden för de fem senaste åren 2013-2017. Att spannmålsskörden förväntas minska kraftigt beror på att sommarens torra gör att hektarskördarna för flertalet spannmålsgrödor förväntas bli lägre samt att den odlade arealen minskar på grund av att grödor ensileras i större utsträckning

Totalskörderna av oljeväxter uppskattas bli 0,2 miljoner ton, vilket är en minskning med 44 % jämfört med 2017 och 36 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren, 2013-2017. Höstraps svarar för drygt 90 % av oljeväxtskörden och förväntas få en totalskörd på 0,19 miljoner ton. Totalskörderna av höstraps förväntas minska med 47 % jämfört med föregående år och 35 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren, 2013-2017. Minskningen beror främst på det extrema väder som har varit men även att arealerna har minskat med 12 %.

I tablå F i avsnittet Statistikens tillförlitlighet under Fakta om statistiken finns information om hur stor procentuell skillnad det varit mellan prognostiserad totalskörd och totalskörd enligt slutlig skördestatistik för åren 2013-2017. Skillnader redovisas för enskilda grödor samt spannmål och oljeväxter totalt.

Tablå A. Hektarskörd, areal och total skörd

Gröda	Hektarskörd (kg/ha)		Total skörd, tusen ton		
	Prognos 2018	Preliminär 2018 ¹	Prognos 2018	År 2017	Genomsnitt 5 år ³
Höstvete	6 280	297 630	1 870 ²	3 000	2 511
Vårvete	4 200	85 905	361 ²	299	368
Höstråg	5 500	19 851	109 ²	142	142
Höstkorn	5 140	14 989	77 ²	123	99
Vårkorn	4 050	381 222	1 545 ²	1 512	1 573
Havre	3 160	165 564	524 ²	676	742
Höstrågvete	4 960	16 707	83 ²	150	174
Vårrågvete	2 740	1 704	5 ²	6	10
Blandsäd	2 950	11 082	33 ²	41	54
<i>Summa spannmål från modell</i>		<i>994 654</i>	<i>4 607²</i>	<i>5 950</i>	<i>5 668</i>
Avdrag oplanerad ensilering ⁴		-100 000	-380	-	-
Prognos summa spannmål		894 654	4 227⁵	5 950	5 668
Höstraps	2 060	92 955	192 ²	361	297
Vårraps	1 820	9 422	17 ²	13	32
Höstrybs	1 550	853	1 ²	1	2
Vårrybs	1 530	1 321	2 ²	2	2
Summa oljevaxter		104 552	212²	377	332

1 Enligt Jordbruksverkets administrativa register, 2018-08-08. Arealerna kan skilja sig jämfört med de arealer som redovisas i JO 10 SM 1801. Detta beror på att viss bearbetning av underlaget genomförs till JO 10 SM 1801 samt att den publikationen avser arealer på företag som ingår i Lantbruksregistret medan här avses all stödansökt areal vid tidpunkten.

2 Värdet baseras på samtliga arealer från administrativa register

3 Genomsnittet är beräknat utifrån den slutliga statistiken för skördeuppskattningarna år 2013–2017. Genomsnittet för höstrybs är endast baserat på fyra år eftersom siffrorna för 2013 inte publicerats i den slutliga skördestatistiken på grund av för litet underlag. År 2014 och tidigare var rågvete inte uppdelat på höst- respektive vårgroda. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. Detta medför att genomsnittet för höstrågvete är baserat på totalskördar av rågvete 2013–2014 samt totalskörd av höstrågvete 2015–2017. Genomsnittet för vårrågvete är baserat på totalskördar för 2015–2017.

4 Storleken av avdraget för ensilering bygger på expertbedömningar.

5 Total spannmålsskörd baserat på att 100 000 hektar spannmålsareal mer än vanligt ensileras.

Hektarskördar

Prognoser för hektarskördar år 2018 presenteras i tablå B. Prognoserna jämförs med hektarskördarna 2017 och med genomsnittliga hektarskördar för åren 2013–2017 enligt den slutliga skördestatistiken.

Höstvete är den spannmålsgröda som förväntas få högst hektarskörd 2018. Enligt prognosen blir den 6 280 kg/ha, vilket är en minskning med 15 % jämfört med 2017 och en minskning med 11 % jämfört genomsnittet för åren 2013–2017. Samtliga spannmålsgrödor förväntas få lägre hektaravkastning år 2018 än jämfört med föregående år samt femårsgenomsnittet. Havre förväntas minska mest både procentuellt (30 %) och reellt (-1 326 kilo) till 3 160 kg/ha. Havre är också spannmålsgrödan som minskar mest jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren. Den spannmålsgröda som förväntas ge lägst hektaravkastning 2018 blir vårrågvete.

Bland oljeväxterna får höstraps den högsta hektarskörden enligt prognosen. Hektarskörden uppskattas till 2 060 kg/ha. Det är minskning med 40 % jämfört med både 2017 och genomsnittet för 2013–2017. Höstrybs och vårrybs förväntas få högre hektarskörd än 2017 och vårrybs förväntas även att få högre skörd än genomsnittet för de senaste fem åren. Enligt prognosen blir hektarskörden av höstrybs 1 550 kg/ha och 1530 för vårrybs.

Procentuella skillnader mellan tidigare års prognoser av hektarskördar och hektarskördar enligt slutlig skördestatistik redovisas i tablå E i avsnitt Statistikkens tillförlitlighet under Fakta om statistiken. Redovisning sker per gröda och för åren 2013–2017.

Tablå B. Hektarskörd, kg/ha

Gröda	Prognos 2018	Hektarskörd 2017	Genomsnitt 2013–2017 ¹
Höstvete	6 280	7 360	7 030
Vårvete	4 200	4 640	4 700
Höstråg	5 500	6 660	6 250
Höstkorn	5 140	6 420	6 110
Vårkorn	4 050	5 210	4 970
Havre	3 160	4 490	4 420
Höstrågvete	4 960	5 970	5 640
Vårrågvete	2 740	3 490	3 630
Blandsäd	2 950	3 450	3 530
Höstraps	2 060	3 430	3 470
Vårraps	1 820	1 960	1 960
Höstrybs	1 550	1 390	1 620
Vårrybs	1 530	1 420	1 260

¹ Genomsnittet för höstrybs är endast baserat på fyra år eftersom siffrorna för 2013 inte publicerats i den slutliga skördestatistiken på grund av för litet underlag.

År 2014 och tidigare var rågvete inte uppdelat på höst- respektive vårröda. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. Detta medför att genomsnittet för höstrågvete är baserat på hektarskördar av rågvete 2013–2014 samt hektarskörd av höstrågvete 2015–2017. Genomsnitt för vårrågvete är baserat på hektarskördar för 2015–2017.

Väder

I januari var det normala temperaturer i hela landet medan i februari och framför allt i mars var lägre temperaturer i hela landet. I maj och juli har det varit mycket varmare än normalt i hela Sverige. Även i juni var det varmare än normalt i Götaland och Svealand medan det i Norrland hade normala temperaturer. Nederbörden har varit mindre för nästan samtliga månader i år. I januari var det större nederbörd än normalt medan perioden februari till april varierade mellan länen. För maj till och med juli har det varit mycket mindre nederbörd jämfört med normalt för i stort sett alla mätstationer som ingår i skördeprognosen. Endast stationerna i Skara, Örebro och Västerås hade normala värden för juni. Hur temperaturen varit under 2018 jämfört med normalt redovisas i tablå C och tablå D visar hur nederbörden varit jämfört med normalt.

Tablå C och D visar vilka väderstationer som används samt hur temperaturen och nederbörden varit under 2018 jämfört med genomsnittet under de senaste 30 åren. För att få jämförbarhet mellan olika typer av väderdata beskrivs dessa i formeln $(v-m)/s$ där v är årets väderdata, m är medelvärdet över de senaste 30 åren och s är standardavvikelsen. Värdet 0 betyder att variabeln i år är lika med genomsnittet under de senaste 30 åren. Positiva värden betyder att årets variabelvärde är större än normalt medan negativa värden betyder att årets variabelvärde är mindre än normalt. Höga värden (över 1,5) ger en indikation på att skillnaden jämfört med genomsnittet är relativt stor.

Tilläggs bör att om till exempel den normerade skillnaden i temperatur är lika för två regioner så betyder det inte nödvändigtvis att båda regionerna har haft exakt lika stor skillnad gentemot genomsnittstemperaturen mätt i grader. Detta eftersom skillnaden mellan årets temperatur och genomsnittstemperaturen divideras med hur stor variationen i temperaturen varit under dessa 30 år. Denna variation skiljer sig åt mellan varje region. T.ex. har Stockholm-Bromma (Stockholm) och Prästkulla (Jönköping) en normerad skillnad på 3,1 i maj gällande temperaturen. För Stockholm-Brommas del innebär det att årets temperatur var 4,4 grader högre än genomsnittet. I Prästkulla var den 4,7 grader högre. Därför är det svårt att ge en uppskattning om vad värdena i tabellen motsvarar räknat i grader och millimeter.

Prognoserna bygger på att årets väder från augusti och framåt är som under ett normalår, det vill säga medelvärdet för de senaste 30 åren. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora. Modellen säger inte heller något om kvaliteten på de grödor som skördas.

Temperatur

I tablå C kan man se hur temperaturerna 2018 har varit jämfört med normalt. I maj och juli har det varit mycket varmare än normalt. Även juni var det varmare än normalt i större delen av landet.

Tablå C. Normerad skillnad för temperatur mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de senaste 30 åren

Län	Station	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Stockholms	Stockholm-Bromma	0,5	-0,8	-1,5	0,5	3,1	1,0	2,3
Uppsala	Uppsala	0,4	-0,7	-1,6	0,7	3,5	1,5	2,7
Södermanlands	Floda	0,1	-1,0	-0,5	1,3	2,4	2,0	3,3
Östergötlands	Norrköping	0,5	-1,0	-1,5	0,8	3,3	1,9	2,7
Jönköpings	Prästkulla	0,5	-1,0	-1,7	1,0	3,1	1,9	2,6
Kronobergs	Växjö	0,6	-1,1	-1,6	1,1	3,1	2,0	2,7
Kalmar	Kalmar	0,5	-1,0	-1,2	1,5	2,7	1,9	2,4
Gotlands	Visby	0,2	-1,0	-1,3	1,5	3,0	1,6	1,8
Blekinge	Bredåkra	0,6	-1,1	-1,4	1,6	3,1	1,8	2,5
Skåne	Malmö	0,7	-1,0	-1,7	1,6	3,1	2,4	2,1
Hallands	Ullared	0,4	-1,1	-1,5	0,9	3,0	1,6	1,9
Västra Götalands	Skara	0,5	-1,0	-1,5	0,9	3,5	1,6	1,7
Värmlands	Karlstad	0,4	-0,9	-1,6	0,6	3,8	1,5	2,7
Örebro	Örebro	0,4	-0,7	-1,3	0,9	3,8	1,7	3,0
Västmanlands	Västerås	0,3	-0,8	-1,5	0,6	2,4	1,2	2,6
Dalarnas	Falun	0,1	-0,9	-1,5	0,3	3,8	1,0	3,0
Gävleborgs	Järvsö	-0,5	1,2	-2,1	-0,4	3,3	0,5	2,3
Västernorrlands	Forse	-0,4	-1,1	-2,3	-0,5	3,2	0,3	2,4
Jämtlands	Frösön	-0,9	-1,3	-2,2	0,1	3,4	-0,3	2,2
Västerbottens	Umeå	0,2	-1,0	-1,4	0,2	2,4	0,0	2,8
Norrbottnens	Boden	-0,1	-0,7	-0,8	0,7	2,9	-0,4	2,7

Nederbörd

Tablå D visar att nederbörden varierat i landet jämfört med normalt för årets första månader. Från maj och till och med juli har nederbörden varit mindre än normalt.

Tablå D. Normerad skillnad för nederbörd mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de senaste 30 åren

Län	Station	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Stockholms	Vallentuna	0,8	-0,1	-0,2	-0,2	-1,5	-0,3	-1,3
Uppsala	Uppsala	1,1	-0,6	-0,5	0,0	-1,7	-1,1	-1,5
Södermanlands	Floda	0,4	-1,4	-1,1	0,2	-1,5	-0,5	-1,6
Östergötlands	Norrköping	1,2	-0,5	-0,5	0,4	-1,5	-1,1	-0,9
Jönköpings	Prästkulla	0,8	-0,4	-0,5	-0,2	-1,6	-1,3	-2,0
Kronobergs	Växjö	0,6	-0,9	-0,7	-0,7	-1,2	-1,5	-1,5
Kalmar	Kalmar	0,9	3,3	1,3	0,6	-0,8	-1,5	-1,4
Gotlands	Visby	1,9	1,8	0,1	-0,7	-1,6	-1,8	-0,4
Blekinge	Lyckeby	1,2	0,7	1,8	0,0	-1,0	-1,7	-1,0
Skåne	Malmö	0,6	-1,0	1,1	-0,1	-1,7	-1,5	-1,3
Hallands	Ullared	0,6	-1,3	-0,9	-0,4	-1,7	-1,3	-1,8
Västra Götalands	Skara	0,6	-0,2	-1,0	0,0	-0,8	0,2	-1,6
Värmlands	Väse	0,4	-1,1	-0,5	0,7	-0,5	-1,0	-1,1
Örebro	Örebro	0,9	-1,2	-0,3	0,0	-0,9	0,1	-1,2
Västmanlands	Västerås	1,3	-1,6	-0,4	0,6	-1,6	0,1	-1,1
Dalarnas	Falun	0,9	0,1	-0,2	0,4	-1,0	-0,6	-1,9
Gävleborgs	Järvsö	2,0	0,7	0,7	-0,3	-0,4	-0,8	-0,9
Västernorrlands	Multrä	0,3	0,9	0,2	-0,4	-0,3	-1,1	-1,2
Jämtlands	Tandsbyn	1,2	-0,3	0,1	0,5	-0,9	-1,2	-0,6
Västerbottens	Tavelsjö	-0,4	-0,5	-0,3	-1,1	-1,5	-1,1	-1,0
Norrbottnens	Harads	0,0	-1,2	0,0	0,3	-1,2	-0,7	-0,8

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Jordbruksverket presenterar årligen slutliga skattningar av skörden för de viktigare grödorna. Dessa skattningar har de senaste åren gjorts utifrån intervjuundersökningar efter att tidigare ha byggt på objektiva mätningar av skörden på olika provytor. Preliminära resultat från dessa intervjuundersökningar publiceras under november/december och slutliga resultat under våren nästkommande år.

Eftersom det finns ett behov av skördeinformation som kan redovisas vid ett tidigare tillfälle än de preliminära skördeskattningarna i november, har Jordbruksverket utvecklat en prognosmetod för att prognostisera skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2018. Modellen har emellertid visat sig ha svårigheter att ge en rimlig prognos då väderförhållandena under ett kalenderår avviker mycket från det normala. Därför har prognosen för 2018 justerats ned utifrån modellens överskattning vid tidigare varma och torra somrar.

De grödor som skördeprognosen omfattar är: höstvet, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, höstrågvete, vårrågvete, höstraps, vårraps, höstrybs och vårrybs. I år är tredje gången vi gör en prognos för höstrågvete och vårrågvete var för sig. 2014 och tidigare gick det inte att ange i stödansökan om rågvete var en höst- eller vårgröda. Det medförde att det inte fanns några hektarskördar för respektive gröda att basera en prognos på för 2015.

Så görs statistiken

Prognosmetod

Som underlag för prognoserna har skördedata på länsnivå (med nuvarande länsindelning omfattande 21 län) och väderdata från 21 väderstationer, en station i respektive län, använts samt stödansökta arealer 2018. Väderdata utgörs av månadsmedelvärden för medeldygnstemperaturen och månadsvärden för nederbörden för månaderna januari-oktober 1965–2017 och januari–juli 2018. För varje län och för varje gröda som odlas i någorlunda omfattning i respektive län tas en regressionsmodell fram som beskriver det statistiska sambandet mellan väderdata och hektarskörd. Dessa prognoser viktas sedan samman till en genomsnittlig hektarskörd för riket. Resultat presenteras enbart på riksnivå, då prognoserna på länsnivå är alltför osäkra för att redovisas separat. Eftersom väderdata för månaderna augusti till oktober innevarande år inte finns tillgängliga vid prognostillfället antas att temperatur och nederbörd dessa månader blir ”normala”. Betydelsen av ”normala” är i detta fall medelvärdet av de senaste 30 åren.

Korrigeringsarna för vädret baseras på modellens överskattningar för de varma och torra somrarna 1992 och 1994.

Skördens beroende av vädret

Det kan konstateras att sambandet mellan skörd och väder är komplext, kanske alltför komplext för att på ett någorlunda enkelt sätt kunna sammanfattas i matematiska modeller. Ett problem är att avgöra vilka vädervariabler som påverkar en viss gröda i ett visst län och hur detta samband är beskaffat. Data-analysen visar att de vädervariabler som statistiskt sett har störst samband med skörden av höstsådda grödor är vädret i början av året (februari och mars) och då främst medeldygnstemperaturen. De variabler som förklarar variationer i avkastning av de vårsådda grödorna är framförallt temperaturen i mars, juni och

juli och nederbörden från april t.o.m. juli. Om det är relativt torrt och varmt i mars/april så påverkar det såtidpunkten för vårgrödorna, vilket i sin tur bidrar till hur lång tillväxttid grödan får. Lång tillväxttid ger historiskt sett en större hektarskörd.

Statistikens tillförlitlighet

Felkällor

Precis som för de flesta andra prognoser finns det problem och källor för osäkerhet även i denna prognosmetod. Några av dessa är:

- ◆ De gjorda prognoserna bygger på verkliga uppgifter av väderdata fram till och med juli år 2018. För efterföljande månader har årets väderdata satts till normalvärden, vilket gör att prognoserna kan slå fel om årets väder i augusti och september skiljer sig markant från normalåret.
- ◆ Varje väderstation motsvarar ett län. Vilket kan påverka resultaten betydligt då förhållandena kan skilja sig åt inom ett län. Vissa stationer har lagts ner och vissa har tillkommit sedan 1965 vilket gör att alla tidsserier inte utgörs av data från en station utan har tagits fram utifrån olika stationer.
- ◆ Modellen med de vädervariabler som används, månadsmedelvärdet för dygnsmedeltemperaturen och månadsvärde för nederbörden, tar inte hänsyn till hur temperatur och nederbörd fördelar sig över månaden. Om exempelvis nederbörden kommit under en kort period en månad påverkar detta skörden annorlunda än om nederbörden varit jämnt utspridd över månaden.
- ◆ Uppskattningen av arealer som har ensilerats i stället för tröskats kan ha under- eller överskattats vilket i sin tur leder till att totalskördarna kan ha under- eller överskattats.

Föregående års prognoser

För att belysa osäkerheten i skördeprognoserna redovisas i tabläerna E och F den procentuella skillnaden mellan publicerade prognoser och utfallet av de slutliga skördeskattningarna för åren 2013–2017. Påpekas bör att i de slutliga skördeuppskattningarna exkluderas arealer som valts att skördas som grönfoder. Prognosen tar ingen hänsyn till detta vilket bidrar till en systematisk överskattning av totalskördarna. Storleken på denna överskattning varierar från år till år beroende på hur stor andel som valts att skördas som grönfoder.

Positivt värde betyder att prognosen för hektarskörd respektive totalskörd var större än den slutliga skördeuppskattningen och negativt värde betyder på motsvarande vis att prognosen var mindre än den slutliga skördeuppskattningen. Tablå E visar att prognosen för 2017 förväntade sig högre hektarskördar av vårvete, höstrågvete, vårraps och vårrybs än vad de slutliga skördeuppskattningarna blev. För resterande grödor var prognosen större än den slutliga skördeuppskattningen. Bland de senaste 5 åren var de största procentuella skillnaderna mellan prognos och utfall för år 2017.

Tablå E. Skillnader i hektarskörd mellan tidigare års prognoser och utfallet i de slutliga skördeuppskattningarna, %

Gröda	2013	2014	2015	2016	2017
Höstvete	4	0	-1	4	-7
Vårvete	-2	1	-1	2	3
Höstråg	3	-4	0	1	-6
Höstkorn	1	-6	3	5	-5
Vårkorn	-8	-6	-6	-1	-2
Havre	-9	-9	-7	-10	-3
Höstrågvete ¹	10	-7	3	7	7
Vårrågvete	-15	-1
Blandsäd	-9	2	2	-7	-4
Höstraps	-5	-8	-11	5	-7
Vårraps	-6	-1	0	-4	3
Höstrybs	.	14	1	27	38
Vårrybs	0	38	-7	-1	-16

¹ Efter 2014 är rågvete uppdelat i höst- respektive vårrågvete. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. År 2015 gjordes dock enbart prognos totalt för rågvete. Den prognosen jämförs här med en genomsnittlig hektarskörd av höstrågvete och vårrågvete. Utfallet som redovisas för höstrågvete 2013–2015 är utfallet för rågvete totalt.

Tablå F visar att prognosen för spannmål 2017 stämde relativt bra (en underskattning med 3 % totalt) mot de slutliga skördeuppskattningarna. Prognosen bygger på att vädret från och med augusti ska bli enligt ett normalår. Totalskörden av oljeväxter underskattades med 6 % för 2017. Prognosen underskattade hälften av grödorna för både oljeväxter och spannmål.

Tablå F. Skillnader i totalskörd mellan tidigare års prognoser och utfallet av de slutliga skördeuppskattningarna, %

Gröda	2013	2014	2015	2016	2017
Höstvete	5	0	-1	4	-6
Vårvete	-1	3	2	4	7
Höstråg	4	-3	1	1	-5
Höstkorn	2	-5	5	6	-1
Vårkorn	-7	-4	-4	2	-2
Havre	-6	-6	-2	-6	2
Höstrågvete ¹	10	-6	4	2	1
Vårrågvete	-10	5
Blandsäd	-19	-10	-12	-18	2
Summa spannmål	-2	-2	-2	2	-3
Höstraps	-5	-7	-11	5	-7
Vårraps	-5	-1	0	-2	4
Höstrybs	.	17	3	24	34
Vårrybs	2	35	-6	-1	-12
Summa oljeväxter	-5	-7	-11	4	-6

¹ Efter 2014 är rågvete uppdelat i höst- respektive vårrågvete. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. År 2015 gjordes dock enbart prognos totalt för rågvete. Den prognosen jämförs här med totalskörden av höstrågvete och vårrågvete. Utfallet som redovisas för höstrågvete 2013–2015 är utfallet för rågvete totalt.

För höstkorn, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd och höstrybs baseras inte prognoserna direkt på väderdata då skördeuppskattningar inte gjorts under en tillräckligt lång period. Prognoserna för dessa grödor baseras istället på vilka samband de har med andra grödor. Detta förklarar de något större avvikelserna för just dessa grödor. Tilläggas bör också att den prognostiserade totalskörden av blandsäd systematiskt underskattas. Orsaken till detta är att prognosen, till skillnad från de slutliga skördeuppskattningarna, inte tar hänsyn till att vissa arealer

baljväxt/stråsädesblandningar skördas som mogen gröda och inte som grönfoder.

Vid jämförelse av tablåerna E och F syns det att om hektarskörden överskattas så överskattas nästan alltid totalskörden. Detsamma gäller underskattning av hektar- och totalskördar. Undantaget för 2017 är havre där hektarskörden underskattas med 1 % och totalskörden överskattas med 2 %. Orsaken till sambanden är att arealerna som används vid beräkning av prognos och slutlig skörd inte skiljer sig så mycket. I Statistiskt meddelande, Jordbruksmarkens användning 2018, Preliminär statistik finns en tablå under Statistiken med kommentarer som visar hur stora skillnaderna var mellan preliminär och slutlig statistik gällande arealer 2017. Eftersom uttag av arealdata till denna prognosen är gjort senare på året än uttag till preliminära arealer är troligen skillnaden mellan uttaget till skördeprognosen och uttaget till slutliga arealer mindre än skillnaden mellan preliminär och slutlig statistik.

Bra att veta

Annan statistik

I november redovisas preliminära skörderesultat på riksnivå, med ett urval av cirka 1 000 lantbrukare som undersökningsunderlag.

I början av december redovisas preliminär skörd av potatis.

Preliminär skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter med redovisning på län, produktionsområden och riksnivå baserade på hela urvalet (drygt 4 000 lantbruk) redovisas i mitten av december.

Slutliga resultat från skördeundersökningar år 2018 redovisas under andra kvartalet 2019. Där räknas majs till mognad in i summan av den totala spannmålskörden, vilket inte görs i detta Statistiska meddelande.

Slutlig statistik om 2018 års grödarealer redovisas i oktober 2018.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.jordbruksverket.se> under Ta del av statistiken samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Kvalitetsdeklaration.

In English

Summary

If you would like to download the publication in PDF format, then please click on the link “Första sidan – I korta drag” above, then click on the link “Hela publikationen (PDF)”.

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2018

This report provides forecasts concerning yields per hectare and total production of cereals and oilseed crops for the year 2018. The results are presented at the national level.

Total production

The forecast shows that the total production of cereals is estimated to be 4.2 million tonnes in 2018, which is 29 % less than 2017 and 25 % less than the average for the years 2013–2017. The reason for the lower total production of cereals estimated for 2018 is the rainy autumn and a late spring but most importantly this year's summer drought.

This year's harvest of oilseeds is estimated to be 0.2 million tonnes, which is about 44 % less than in 2017. Compared with the average total production of oilseeds for the last five years, the estimation of the production in 2018 is 36 % lower. Winter rape corresponds to 90 % of the total production of oilseeds.

Yield per hectare

Yields per hectare are estimated to decrease for all of the cereal crops compared with 2017 and compared with the average yields per hectare for the last five years. The forecast shows that the yield of Winter wheat expected to decrease by 15 % to 6 280 kg/ha and it is the highest yields per hectare for any cereals.

Yields per hectare for oilseed crops are estimated to increase for turnip rapes and decrease for rapes compared with 2017. The forecast shows that the yield of Winter rape expect to be the highest yields per hectare for any oilseeds. It is expected to decrease by 40 % to 2 060 kg/ha compared with the previous year and the average yield per hectare for the last five years, this due to the summer drought.

List of terms

Areal	Area
Blandsäd	Mixed grain
Genomsnitt	Average
Gröda	Crop
Havre	Oats
Hektarskörd	Yield per hectare
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstrågvete	Winter triticale
Höstvete	Winter wheat
Normskörd	Standard yield
Oljeväxter	Oilseed crops
Prognos	Forecast
Rågvete	Triticale

Spannmål
Total skörd
Vårkorn
Vårraps
Vårrybs
Vårrågvete
Vårvete

Cereals
Total production
Spring barley
Spring rape
Spring turnip rape
Spring triticale
Spring wheat